

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تبریز

صورتجلسه کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست

رئیس کمیسیون: بشیر جعفری	تاریخ جلسه: ۱۴۰۲/۰۶/۱۳	محل نشست: اتاق بازرگانی تبریز	ساعت شروع: ۱۰:۰۰	ساعت اختتام: ۱۲:۰۰
-----------------------------	---------------------------	----------------------------------	------------------	--------------------

اعضای جلسه: مطابق لیست پیوستی

دستور جلسه:

- ۱- بررسی انتقال آب از منابع داخلی و خارجی
- ۲- بررسی بارور کردن ابرها در حوضه دریاچه ارومیه
- ۳- بررسی ایجاد مزارع خورشیدی
- ۴- امکان سنجی استفاده از هوش مصنوعی در مدیریت آب و مقابله با بحران آب
- ۵- بررسی ایجاد کمربند سبز و بررسی تجارب جهانی

صورت مذاکرات:

بشیر جعفری، رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست اتاق تبریز، ضمن خوش آمد گویی، به تشریح محورهای چهارمین جلسه کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست پرداخت.

وی با اشاره به اهمیت ارائه راهکارهای عملی برای احیای دریاچه ارومیه از جمله انتقال آب از دریاچه وان گفت: بر اساس تحقیقات انجام شده توسط محققین و اساتید دانشگاهی، انتقال آب از دریاچه وان؛ از لحاظ فنی کاملاً امکانپذیر است، البته این امر نیازمند فراهم شدن زیرساختهای سیاسی لازم از سوی هر دو کشور است.

جعفری ادامه داد: با این حال در ابتدا باید راهکارهایی که در زمان کوتاه تری می تواند به احیای دریاچه ارومیه بیانجامد را در اولویت قرار دهیم که در این بین بارورسازی ابرها و همچنین انتقال آب حوضه به حوضه بیشتر مورد توجه است.

احمد فاخری فرد، عضو هیئت علمی دانشگاه تبریز، اظهار داشت: طرح انتقال آب از دریاچه وان از لحاظ فنی امکان اجرا دارد و در داخل کشور تجربه موفق در انتقال آب به کرمان و حتی در داخل استان نیز تجربه انتقال آب زرینه رود به تبریز را داریم.

وی افزود: با توجه به Ph بالای آب دریاچه وان برای جلوگیری از آسیب به آبهای زیرزمینی مسیر، انتقال بایستی از طریق کانالهای خاص با آب بندی و یا از طریق لوله گذاری انجام گیرد. برخلاف تصور برخی، Ph بالای آب این دریاچه به انحلال املاح کمک و باعث افزایش عمق دریاچه ارومیه می شود. از لحاظ اجرایی، لوله گذاری سریع تر انجام می گیرد؛ البته با توجه به کوهستانی بودن مسیر به پمپاژ نیاز داریم. فاخری فرد با اشاره به مطالعات انجام شده در این راستا گفت: طول مسیر لوله گذاری ۱۸۳ کیلومتر برآورد شده است که با توجه به حجم آب انتقالی نیاز به ۴-۵ خط لوله گذاری داریم.

فاخری فرد در خصوص بارورسازی ابرها نیز علت شکست در این مورد را عدم رعایت اصول و ضعف شبکه راداری در ارائه اطلاعات اولیه عنوان کرد و افزود: برای موفقیت در بارورسازی نیاز به اطلاعات دقیق در مورد مشخصات فیزیکی ابرها از جمله دما، سرعت لحظه ای، ضخامت و دانسیته ابر داریم که با تقویت شبکه راداری، قادر به بارش بر روی دریاچه هستیم.

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

ابوالفضل مجنونی، مدیر امور پژوهشی دانشگاه تبریز، با اشاره به اهمیت نگاه جامع به مسأله، اظهار داشت: اکنون نیازمند اقدام سریع و اورژانسی برای بزرگترین بحران زیست محیطی جهان می‌باشیم که شامل انتقال آب و بارورسازی ابرها می‌باشد؛ ولی در کنار این اقدامات بایستی برنامه بلندمدت برای پایداری محیط زیست داشته باشیم، نباید به بهانه امنیت غذایی از حق آبه دریاچه صرف‌نظر کنیم. در مدیریت محیط زیست ملزم به استفاده از تجارب کشورهای پیشرو هستیم. امریکا علی‌رغم اینکه در سدسازی در جهان پیشتاز بوده، برای جلوگیری از مرگ رودخانه‌ها و تالاب‌ها اقدام به تخریب صدها سد نموده است؛ این امر باید در کشور ما نیز مورد توجه قرار بگیرد و حتی اگر لازم باشد، تعدادی از سدهای حوضه دریاچه ارومیه تخریب شوند.

مدیر امور پژوهشی دانشگاه تبریز بیان کرد: در این راستا نیازمند تغییر نگرش هستیم، ما شاهد گرمایش جهانی و افزایش تبخیر هستیم ولی با توجه به تعاریف علمی، تغییر اقلیم نداریم. وی تا زمان تثبیت دریاچه (رسیدن به تراز و ماندن در آن)، جایگزینی کشت فراسرزمینی را پیشنهاد کرد.

مجنونی افزود: دارا بودن رتبه شانزدهم در تولید محصولات کشاورزی با توجه به شرایط حوضه دریاچه، نشانگر ضعف اساسی در بهره‌وری کشاورزی می‌باشد که نیاز مبرم به مدیریت مؤثر در این زمینه دارد.

رضا کهولی، پژوهشگر حوزه آب، با اشاره به اهمیت انتقال آب برای احیای دریاچه ارومیه، عنوان کرد: بایستی در خصوص مبدأ این انتقال و اثرات زیست محیطی آن بیشتر مطالعه شود. وی پیشنهاد دعوت از کارشناسان طرف ترک و وزارت آب ترکیه برای هم‌اندیشی در جلسات را مطرح کرد.

وی درباره بارورسازی ابرها با اشاره به محدودیت‌های موجود در کشور برای روش شیمیایی بارورسازی ابرها، می‌توان از روش الکترومغناطیسی برای این هدف استفاده کرد.

وحید مهدی نیا، نماینده شرکت شتابدهی پیشرو زمان، طی سخنانی انتخاب راهکار کوتاه مدت و سهل الوصول را به عنوان اولویت اول عنوان کرد و گفت: بایستی حفظ ساختار اقتصادی روستا برای جلوگیری از مهاجرت را هم در نظر بگیریم. وی همچنین پیشنهاد بازگشت ساختار تصمیم‌گیری ستاد احیاء به معاونت اول {رئیس‌جمهور} را مطرح کرد.

محمدامین حجازی، رئیس پژوهشکده بیوتکنولوژی صنایع غذایی اظهار داشت: با توجه به سفر وزیر امور خارجه ترکیه به کشور و دیپلماسی‌های انجام گرفته و تشکیل کارگروه در مورد رود ارس، خوشبختانه فرصتی برای دیپلماسی انتقال آب از وان هم فراهم شده است. وی همچنین با اشاره به آمارها افزود: در ده سال منتهی به سال ۸۲، حدود ۱۲ میلیارد مترمکعب از حجم دریاچه کاهش یافته و در ۲۰ سال اخیر (از سال ۱۳۸۲ تا سال ۱۴۰۲)، حدود ۱۱ میلیارد مترمکعب کاهش حجم داشته ایم که نشانگر اینست که اگر پروژه زاب در سال ۸۲ اجرا می‌شد، شاهد این بحران نبودیم.

حجازی از انتقال آب از وان به دریاچه ارومیه به عنوان اقدامی اورژانسی و ضروری یاد کرد که در داخل حوضه این ظرفیت را نداریم؛ چرا که کل حجم سدهای دو استان ۵/۵ میلیارد مترمکعب است که همیشه هم پر نبوده اند. وی افزود: البته هدف از انتقال آب، رساندن دریاچه به آستانه ای است که بتوانیم با مدیریت منابع آب و کشاورزی به پایداری آن کمک کنیم.

فریدون آرمانفر، مدیر دفتر محیط زیست و کیفیت منابع آب شرکت آب منطقه ای آذربایجان شرقی با اشاره به قابل اجرا بودن طرح انتقال آب از وان گفت: بایستی نگاه جامع به مسئله داشته باشیم و بعد امنیتی و ایجاد وابستگی به ترکیه و ضمانت اجرای آن را هم مدنظر داشته باشیم.

دیرخانه کمیسیون های مشورتی - تخصصی

احمد کاظم زاده، عضو انجمن ایرانی مطالعات غرب آسیا، با بیان اینکه دریاچه وان، یک جاذبه گردشگری برای کشور ترکیه محسوب می شود، گفت: باید ببینیم موضع این کشور در رابطه با انتقال آب از دریاچه وان به چه صورتی است و کاهش سطح آب دریاچه پس از انتقال، چه تأثیری در گردشگری آن منطقه خواهد داشت. وی با اشاره به مطرح شدن طرح انتقال آب از دریاچه وان در نشست شورای شهر ارومیه در سال ۹۶ با حضور نمایندگان از سازمان ملل و امکان اجراء، از این طرح به عنوان یک معامله برد-برد یاد کرد و افزود: باید این سوال را مطرح کنیم که چرا تاکنون بحث انتقال آب اجرایی نشده است. وی همچنین ایجاد حساسیت در رسانه ها در مورد عواقب برون مرزی مرگ دریاچه را برای فراهم کردن امکان چانه زنی در مذاکرات بعدی مؤثر دانست.

امید سعدلو، نماینده شرکت پانکو، به بالا بودن ریسک طرح انتقال آب به ویژه از منبع خارجی اشاره کرده و افزود: علاوه بر ناپایداری منبع و مشکل سوء مدیریت، به ضمانت اجراء در معاهدات بین المللی هم باید توجه کنیم. تجربه ثابت کرده است که در چنین مواردی تأثیرگذاری مدیریت محلی بهتر و بالاتر می باشد و مدیریت فرمانطقه ای بایستی به عنوان بازوی کمکی باشد. موضوع اصلی دریاچه ارومیه، برنامه ریزی برای تأمین معاش جایگزین ساکنین در اجراء طرح نکاشت یا تغییر الگوی کشت می باشد. در این زمینه هم ایجاد مزارع خورشیدی در اطراف دریاچه با توجه به بالا بودن EC خاک و آب و بلا استفاده بودن زمین های حاشیه دریاچه، علاوه بر کمک به معاش ساکنین، فرصتی برای حل مشکل ناترازی برق فراهم می کند که نیاز به تأمین منابع دارد.

جعفر احمدی شالی، رئیس صندوق پژوهش و رئیس انجمن شرکت های دانش بنیان استان اظهار داشت: بهره گیری از روش های نوین و هوش مصنوعی به واسطه شرکت های دانش بنیان امکان پذیر است و در کل کشور حدود ۸ هزار شرکت دانش بنیان فعالیت می کنند و اگر چه سه درصد این شرکت ها در استان آذربایجان شرقی هستند، اما بودجه دریافتی برای امسال ۶ درصد است و از این جهت فرصت های خوبی برای بهره گیری از شرکت های دانش بنیان وجود دارد. وی همچنین آمادگی صندوق برای همکاری با طرح های مرتبط با احیای دریاچه را اعلام کرد.

حسین کوهستانی، نائب رئیس کمیسیون کشاورزی، آب و محیط زیست اتاق تبریز، طی سخنانی روند جلسات و هم افزایی دو استان آذربایجان شرقی و غربی را مثبت ارزیابی کرد.

مصوبات جلسه :

متن مصوبه

ردیف

پیشنهاد گردید راهکارهای کوتاه مدت (رها سازی سدهای داخل حوضه، مدیریت آب های غیر فصلی، ظرفیت تصفیه خانه ها) در اولویت قرار گیرد و در کنار آن به انتقال آب هم برای پایداری نجات دریاچه ارومیه توجه شود.	۱
پیشنهاد گردید در مورد تأمین زیرساخت های لازم برای تقویت سیستم راداری مورد نیاز عملیات بارورسازی ابرها (در راستای نجات دریاچه ارومیه)، پیگیری های لازم انجام شود.	۲